

Handläggare:
Mats Freij, tel: 5082 6160
Lennart Wallenberg, tel: 5082 7494
Region Innerstad
mats.freij@gfk.stockholm.se
lennart.wallenberg@gfk.stockholm.se

2001-07-25

Dnr 01-130-1915:1

Till
Gatu- och fastighetsnämnden

Revisionsrapport: Framkomlighet och samverkan vid arbeten i gatumark

FÖRSLAG TILL BESLUT

1. Gatu- och fastighetsnämnden beslutar att som yttrande över rapporten till nämndens revisorer (revisionsgrupp 2) överlämna och åberopa detta tjänsteutlåtande.

Olle Zetterberg

Solveig Svedgård

Göran Gahm

SAMMANFATTNING

Revisionskontoret har i en rapport studerat rutinerna vid arbeten i gatumark med avseende på konsekvenserna för framkomligheten. Rapporten diskuterar avgifts- och vitessystem, kontrollsystem och de ledningsdragande bolagens agerande.

Trafiksituationen i Stockholm är väl känd. De flesta infartsleder och många huvudgator har sedan länge nått sin kapacitetsgräns. Detta innebär att alla etableringar eller underhållsinsatser på gatumark får negativa konsekvenser för trafikanterna. Kontoret är väl medvetet om problemen och har därför redan innan rapporten publicerats påbörjat ett förändrings- och utvecklingsarbete inom det aktuella området. Många av de förslag som föreslås i revisionsrapporten emanerar från Gatu- och fastighetskontoret. Arbetet med mottagande och analys av klagomål har t ex kommit långt.

En utredning om avgiftssystemet har påbörjats. Internetbaserad trafikinformation genomförs för närvarande. Ett nära samarbete sker med Trafik Stockholm som fr om årskiftet kommer att kunna ge trafikanterna information i realtid. I övrigt utgör rapporten ett viktigt underlag för det fortsatta kvalitetsarbetet inom kontoret.

UTLÅTANDE

Bakgrund

Revisionskontoret har med hjälp av BDO Consulting Grop (BDO) granskat hur gatu- och fastighetskontoret handlägger "Framkomlighet och samverkan vid arbeten i gatumark". Gatu- och fastighetsnämnden har fått rapporten på remiss för yttrande senast 2001-09-01.

Revisionskontoret framhåller särskilt följande ur rapporten:

Effektiv samordning vid arbeten i gatumark saknas

Gatu- och fastighetsnämnden arbetar med en decentraliserad organisation med ansvar och befogenheter delegerade till respektive projektledare. Det ger utrymme för flexibilitet och en smidig hantering av varje enskilt projekt men samtidigt krävs en effektiv intern och extern samordning.

Gatu- och fastighetsnämnden bör tillse att en mer effektivt fungerande samordning byggs upp, bl.a. för att undvika att arbeten som i hög utsträckning påverkar framkomligheten inte utförs samtidigt med arbeten på gator som samtidigt kan utgöra alternativa färdvägar.

Arbeten i gatumark sker huvudsakligen på de ledningsdragande företagens villkor

Planering och samordning vid arbeten i gatumark sker i allt väsentligt på de ledningsdragande företagens villkor. Avgiftssystem och regler innehåller nästan inga incitament för företagen till att samordna och samverka med inriktning på säkerhet och framkomlighet för trafikanter och allmänhet.

Dålig följsamhet mot regler och avtal

Risken för upptäckt när regler eller avtal inte följs är dessutom begränsad. Gatu- och fastighetsnämndens befogenheter och maktmedel utnyttjas mycket restriktivt när det gäller avsteg från gällande regler för schaktöppning, skyltning och trafikanordningsplaner. Rätten att ta ut vite om någon brutit mot gällande regler används mycket sparsamt.

Uppenbar risk för att trafikanternas framkomlighet kommer på undantag

I rapporten konstateras att förvaltningen har ett mer serviceinriktat än myndighetspräglad förhållningssätt och arbetar kundorienterat med stark fokus på de intressen som företräds av de ledningsdragande företagen och deras kunder.

Det finns således att en uppenbar risk för att det som gatu- och fastighetsnämndens verksamhet primärt är till för, nämligen trafikanternas säkerhet och framkomlighet, kommer på undantag.

Nämnden uppmanas att göra en noggrann avvägning mellan behovet av framkomlighet och de ledningsdragande företagens intressen

Enligt revisionskontorets uppfattning bör konsultens förslag att låta kostnaden öka när olägenheterna ökar allvarligt övervägas. En starkt trafikerad gata, omfattande ingrepp och en längre arbetsperiod bör medföra högre avgifter.

Systemen för dokumentation och information måste förbättras

Systemen för dokumentation och information måste vidare förbättras. Det är svårt att få en samlad bild av hur verksamheten fungerar med avseende på exempelvis inspektioner av pågående arbeten i gatumark, hur kraven på samverkan, samordning och framkomlighet tillgodoses och givna regler och avtal följs av de ledningsdragande företagen.

Gatu- och fastighetskontorets synpunkter

Allmänt

Bl a följande frågor är av särskild vikt för gatu- och fastighetsnämnden .

- ?
- ? bidra till ett ökat bostadsbyggande
- ? underhåll av gator, broar, belysning m.m.
- ?? skapa god säkerhet och framkomlighet för fotgängare, cyklister, bilister, nyttotrafik och kollektivtrafik
- ? bidra till att skapa ett gott klimat för stadens näringsliv

Dessa frågor har stor bredd och är inte alltid förenliga eftersom de berör stadens och regionens invånare på olika sätt.

I den högkonjunktur som rått och fortfarande råder har näringslivs-etableringen ansetts så viktig att den formella myndighetsutövningen med regelverk etc torats ner.

Samordning

Gatu- och fastighetsnämndens verksamhetsprogram, arbetsprogram och de ledningsdragande företagens arbetsprogram ligger till grund för det årliga samordningsmöte som gatu- och fastighetskontoret ansvarar för. Mötet hålls innan december månads utgång. För uppdatering och information om nytillkomna arbeten genomför man möten kvartalsvis.

Före byggstart lämnar de ledningsdragande företagen in en ansökan om schakt- och öppningstillstånd som registreras i gatuinfosystemet. Under byggtiden kontrolleras arbetena.

Gatu- och fastighetskontoret anser att samordningen och kontrollen kan bli bättre.

Vi instämmer inte i revisionskontorets bedömning att samordningen av ledningsarbeten i gatumark i allt väsentligt sker på de ledningsdragande företagens villkor.

S

De senaste åren har gatu- och fastighetskontoret skärpt sin inställning till de ledningsdragande företagen. T ex fick Stockholm Vatten AB förra året betala ett vitesbelopp om 250 000 kronor för att man inte skött sina åtaganden. Ett problem är att nätbolagen jobbar i stenhård konkurrens och av dessa skäl varit mycket ovilliga att tidigt anmäla sina investeringsbehov. Vid regional omflyttning av dataintensiva företag krävs ofta nya ledningsdragningar.

Granskning och kontroll

Granskning av trafikanordningsplaner, schakttillstånd samt systematisering av tillstånd, klagomål och synpunkter med analys sker idag med utgångspunkt från tre olika utgångspunkter: framkomlighetsaspekter, tekniska krav och krav från de ledningsdragande företagen.

Utförande av gatuarbete regleras dels i upphandlingsunderlag, dels i särskilda trafikanordningsplaner (TA-planer). Planerna som reglerar hur själva avstängningen ska utföras innehåller bl a riktlinjer för information och säkerhet för trafikanter.

Kontroll av att TA-planerna verkligen följs kräver kontroll på plats. Detta är ett mycket personalkrävande arbete då antalet gatuarbeten i genomsnitt uppgår till över 3000 per år. Gatu- och fastighetskontoret saknar på detta område tillräckliga resurser. Arbete pågår inom kontoret för att utveckla rationella kontroller oavsett vem som etablerar sig på gatumark.

Framkomlighet

Trafiksituationen i Stockholm är väl känd. De flesta infartsleder och många huvudgator har sedan länge nått sin kapacitetsgräns. Självklart blir inte situationen bättre av att man på dessa gator måste genomföra nödvändigt underhållsarbete eller större ombyggnadsarbeten. Alla arbeten, oavsett om de utförs av gatu- och fastighetskontoret eller ledningsdragande företag påverkar framkomligheten i negativ riktning. De senaste åren har gatu- och fastighetskontoret dessutom arbetat med att uppfylla stadens mål om att göra Stockholm till världens mest tillgängliga stad, vilket inneburit hundratals nya gatuarbeten.

De senaste åren har byggboom rått i Stockholm: nybyggnation och upprustning av fastigheter, investerings- och underhållsarbeten av de ledningsdragande företagen och åtgärder av staden inom det s k tillgänglighetsprogrammet. Till detta kommer övrigt investerings- och underhållsarbete som har beslutats av gatu- och fastighetsnämnden. Det är värt att notera att huvuddelen av de uppräknade arbetena endast kan utföras då det är barmark och plusgrader.

Renovering av byggnader genererar byggupplag, containers och gatuavstängningar. Totalt uppgår antalet upplåtelser enbart i innerstaden till mellan 4000-5000 upplåtelser per år. Till detta kommer ytterligare 3000 ”gropar”.

Denna stora mängd aktiviteter påverkar naturligtvis framkomligheten. Dagligen måste gatu- och fastighetskontoret göra svåra avvägningar mellan olika intressen.

Gatu- och fastighetskontoret strävar efter att hitta en bra balans mellan framkomlighet, tidsomfattning och kostnader. Kontoret har noga undersökt möjligheterna att förlägga arbeten nattetid, vilket oftast är omöjligt av miljöskäl (hänsyn till boende) och av kostnadsskäl.

Registrering

Den nuvarande registreringen av arbeten, tillstånd, anmärkningar etc inom området kan förbättras. Den nuvarande databasen-Gatuinfo- skall göras tillgänglig också för de ledningsdragande företagen. Fortløpande förbättringar av systemet tillsammans med utbildningsinsatser bör leda till att Gatuinfo blir det kontrollsystem som hittills saknats. Påpekas bör dock att den verkliga kontrollen måste utföras på plats vilket är mycket personalkrävande.

Förslag till åtgärder

En god information skapar förståelse och acceptans hos trafikanterna. Kontoret fortsätter utvecklingen av en kartbaserad trafikinformation på Internet. Fr o m november 2001 centraliseras trafikinformationen genom Trafik Stockholm, som kommer att lämna framkomlighetsinformation i realtid. *Arbetsplatsinformationen* ska utvecklas. En särskild depå kommer att inrättas där entreprenörer och ledningsdragande företag kan hyra skyltar och avstängningsanordningar. Detta för att skapa enhetlighet, öka säkerheten och säkerställa en så bra estetisk utformning som möjligt. En sådan lösning innebär också att avstängningsanordningarna hela tiden kan hållas fräscha och därmed fylla sin funktion..

Det interna kvalitetsarbetet prioriteras med sik te mot en *förbättring av nuvarande samordnings- och granskningsrutiner*.

Resurserna för bevakning och kontroll av samtliga arbeten i gatumark ökas. Särskilda rutiner för dokumentation tas fram.

Avgiftssystemet förändras. Arbeta pågår med att hitta incitament för entreprenörerna att arbeta snabbare, samtidigt som man följer givna regler och avtal. Ett sådant system skulle ta sin utgångspunkt i tid, yta och störningseffekt.

Klagomålshanteringen systematiseras. Kontorets driftcentral har nyligen tagit i drift ett system som gör det möjligt för beställarna att dagligen få redovisning över inkomna klagomål och synpunkter från allmänheten.

Systemet utvecklas fortløpande.

En förstärkt kontroll kräver en *ökning av personalstyrkan*.

Gatuinspektörerna är som revisorerna påpekar en kritisk resurs. Vid sidan av gatuinspektörerna finns ett fåtal personer som åker runt och dokumenterar arbetsplatserna (TA-planer, avstängningar, information, passage-möjligheter etc).

SLUT